

moderator and consultant of the undergraduates occupies an important place in the organization of independent work.

The accumulated considerable experience in activation of independent informative activity of undergraduates, allows to clearly plan, organize, regulate. Orientation is of great importance during independent work of a student as well as, psychological readiness and certain level of knowledge, which will be layered on new knowledge.

Key words: independent work, professional competence, self-study content, methodological support, the role of the teacher.

Стаття надійшла до редакції 08.02.2017 р.

Прийнято до друку 30.02.2017 р.

Рецензент – д. пед. наук, проф. Дмитренко В. І.

УДК 37.013.43:793.3(477.53)

Л. М. Сокіл

ХОРЕОГРАФІЧНА КУЛЬТУРА ПОЛТАВЩИНИ ЯК СКЛАДОВА ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ»

У системі підготовки фахівців-хореографів у вищих навчальних закладах мистецького спрямування важливе місце займає предмет «Теорія і методика викладання українського народно-сценічного танцю», що є однією з основних дисциплін професійної підготовки фахівців з народної хореографії.

Як свідчать наші дослідження, теоретично-практичний матеріал, який використовується на заняттях із даного предмета, базується в основному на знаннях про народні танці, які побутують у різних регіонах України [6, с. 5-88], що в певній мірі сприяє розвитку загально-національної культури.

Однак хореографічний матеріал Полтавщини на сьогоднішній день, можна вивчати тільки на прикладах репертуару професійних та аматорських колективах Полтавської області, які дають змогу виявити поряд із загально регіональними рисами українського танцю Центральної України місцеві варіанти та специфічну манеру виконання полтавського українського народного танцю.

Метою статті є аналіз народної хореографічної культури Полтавщини та з'ясування її ролі і місця в розвитку українського хореографічного мистецтва, що сприятиме поглибленому вивченню українського народно-сценічного танцю у вищих навчальних закладах

мистецького спрямування.

Народні танці Полтавщини народжувались у процесі формування та історичного розвитку регіону. Вони є продуктом соціально-економічних та історичних умов життя народу, свідченням контакту людей з довкіллям.

На становлення народно-сценічної хореографічної культури Полтавщини вплинуло географічно-історичне розташування Полтавщини. Територія Полтавщини розташована на лівому березі Дніпра, основна її частина відноситься до Середнього Подніпров'я, а східні райони – до Слобожанщини.

Географічне розташування Полтавщини впливало на спосіб життя, працю, культуру і традиції мешканців цього регіону

На Полтавщині протягом віків формувалося своєрідне народне мистецтво в таких різновидах, як гончарство, художня вишивка, художня обробка дерева, ткацтво і килимарство, декоративний розпис, плетіння рогози, що вплинуло на місцеву хореографічну культуру. Танці несуть не тільки відбиток праці, а відзначаються виразним характером, своїми жанрово-стилістичними та локальними особливостями. Їм притаманні певні традиційні жанри і форми з їх різновидами, властивими українській танцювальній культурі, зокрема хороводи, побутові та сюжетно-тематичні танці.

Отже, хореографічний матеріал Полтавщини дає змогу виявити поряд із загальноукраїнськими рисами місцеві варіанти та специфічну манеру виконання.

Хоча локальні ознаки танцювальної творчості на території Полтавщини достатньо однорідні, все ж можливо виокремити декілька цікавих районів, багатих самобутніми танцями. Майже в кожному з них є щось особливе, що відрізняє місцевий танцювальний фольклор.

Завдяки етнографам, фольклористам таким як М. Лисенко [8], В. Верховинцем [3] були описані пісні, танки та мелодії фольклорного танцю Полтавщини.

У теоретичних працях В. Верховинця [4], А. Гуменюка [5], К. Василенка [2] було визначено загальні поняття рухів українського танцю, класифікація їх, та теоретичний аналіз розвитку лексики та українського танцю, що дало нам змогу викреслити народно-сценічний танець Полтавщини у постановках хореографів, які збирали, досліджували і сценічно обробляли танці Полтавщини [7].

На розвиток народно-сценічного танцю Полтавщини вплинула творча діяльність балетмейстерів – Н. Уварова, В. Тулаєв, М. Стрижов, В. Перепелкін, М. Гузій, Г. Островний, В. Удовенко та колективи, які зберігають полтавську хореографічну культуру [1].

Завдяки хореографам-дослідникам, які записували фольклорні танці Полтавщини та зуміли талановито сценічно обробити їх, на

сьогоднішній день ми можемо дати характеристику стилістичним особливостям народно-сценічного танцю Полтавщини при теоретичному і практичному вивченні регіонального українського народного танцю [9].

Український народно-сценічний танець Полтавщини можна умовно поділити на танці, які побутували і були сценічно оброблені хореографами-дослідниками і авторські танці, які створені на матеріалі місцевого фольклору.

До першої групи належать танці які танцювались під час весілля – «Кружало» (Н. Уварова), «Стукалка» (Н. Уварова), танці, які відображають процес праці або професію – «Ткачики» (В. Тулаєв), «Торбин» (М. Стрижов), «Комільник» (М. Стрижов); обрядові танці – «Коша» (Н. Уварова), «Сито» (Н. Уварова), танці, які танцювались на гуляннях та вечорницях – «Василечки» (Н. Уварова), «Хрест-вибиванець» (Н. Уварова), «Чепурушечка» (Л. Сокіл), «Полтавський козачок» (В. Тулаєв), «Хуторянські витівки» (В. Тулаєв).

До другої групи належать танці – «Заплетемо рогозу» (Н. Уварова), «Голубок» (Н. Уварова), «Опішнянські куманці» (В. Перепелкін), «Женці» (В. Перепелкін), «Дукачі» (В. Перепелкін), «Гадяцькі гуляночки» (Г. Островний), «Полтавські вечорниці» (Л. Сокіл).

Незважаючи на спільність багатьох елементів танцювального фольклору Полтавщини, локальні його різновиди зберігають яскраву своєрідність, утримують в собі архаїчні ознаки та риси, що виникли у процесі історичного розвитку культури та побуту місцевого населення. Все це є свідченням того, що хореографічна культура Полтавщини претендує на подальше дослідження у контексті українського танцювального мистецтва та мистецької освіти.

Література

1. Білошкурський В. С., Шалапа С. В., Перепелкін В. В. «Мереживо полтавського танцю»: збірник хореографічних матеріалів – К.: НАККіМ, 2014. – 268 с.
2. Василенко К. Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю / К. Ю. Василенко.-К.: Мистецтво, 1996. – 496 с.
3. Верховинець В. М. Весняночка / Верховинець В.М. – 5-е вид. – К.: Муз. Україна, 1989. – 342 с.
4. Верховинець В. М. Теорія українського народного танцю / Верховинець В. М. – 5-е вид. – К.: Муз. Україна, 1990. – 152 с.
5. Гуменюк А. І. Українські народні танці. К.: Наукова думка, 1969.- 412 с.
6. Зайцев Є. В. Основи народно-сценічного танцю: посібник: у 2 ч. / Є. В. Зайцев. – Київ: Мистецтво, 1977. – Ч.2 – 287 с.
7. Заслужений самодіяльний ансамбль пісні і танцю України «Лтава» імені В. Міщенка: альбом / М. С. Міщенко, Полтава, 2007. – 16 с.
8. Лисенко М. «Молодощі» / Збірка танків та веснянок. Збірка народних пісень у хороводному розкладі. – К.: Музична Україна, 1990. – 144 с.
9. Танці Полтавщини. Народні танці України: репертуарний збірник. – К.: Мистецтво, 1969. – 75 с.

Сокил Л. М. Хореографічна культура Полтавщини як складова змісту дисципліни «Теорія і методика викладання українського народно-сценічного танцю».

У статті розглядаються особливості хореографічного матеріалу Полтавщини, який можна вивчати тільки на прикладах репертуару професійних та аматорських колективах Полтавської області. Локальні ознаки танцювальної творчості на території Полтавщини достатньо однорідні, але можливо виокремити декілька цікавих районів, багатих самобутніми танцями. Завдяки хореографам-дослідникам, які записували фольклорні танці Полтавщини та зуміли талановито сценічно обробити їх, ми можемо дати характеристику стилістичним особливостям народно-сценічного танцю Полтавщини при теоретичному і практичному вивченні регіонального українського народного танцю на фаховій дисципліні «Теорія і методика викладання українського народно-сценічного танцю».

Ключові слова: хореографічна культура Полтавщини, хореографі-дослідники, фольклорні танці, мистецька освіта.

Сокол Л. М. Хореографическая культура Полтавщины как составляющая содержания дисциплины «Теория и методика преподавания украинского народно-сценического танца».

В статье рассматриваются особенности хореографического материала Полтавщины, который можно изучать только на примере репертуара профессиональных и любительских коллективов Полтавской области. Локальные признаки танцевального творчества на территории Полтавщины достаточно однородны, но возможно выделить несколько районов, богатых самобытными танцами. Благодаря хореографам-исследователям, которые записывали фольклорные танцы Полтавщины и сумели талантливо сценически обработать их, мы можем дать характеристику стиллистическим особенностям народно-сценического танца Полтавщины при теоретическом и практическом изучении регионального украинского народного танца на профессиональной дисциплине «Теория и методика преподавания украинского народно-сценического танца»

Ключевые слова: хореографическая культура Полтавщины, хореографы-исследователи, фольклорные танцы, художественное образование

Sokil L. M. Choreographic culture of Poltava region as one of the components of studying discipline «Theory and methods of teaching Ukrainian folk stage dance».

The article deals with features of Poltava region choreographic material, which can be studied only on the basis of repertoire of professional

and amateur groups of Poltava region. Local features of dance creativity on the territory of Poltava region are sufficiently homogeneous, but it is possible to identify several interesting districts, rich in original dances. Due to choreographers and researchers who recorded folk dances of Poltava region and managed to skillfully adopt them to the stage, the author has characterized stylistic features of folk stage dance of Poltava region while theoretical and practical studying of regional Ukrainian folk dance on professional discipline "Theory and methods of teaching Ukrainian folk stage dance."

It has been stated that the folk dances of Poltava region were born in the process of formation and historical development of the region. They are the product of social, economic and historical conditions of the nation life, evidence of the people contact with the environment. It has been stressed that geographical and historical location of Poltava region affected the formation of national stage choreography culture of Poltava region. Dances have not only an imprint of work, but are also marked by the distinctive character, its genre and stylistic and local characteristics. They are characterized by some traditional genres and forms of their varieties, peculiar for Ukrainian dance culture, including round dances, household and plot-themed dances.

It has been noted that Ukrainian folk stage dances of Poltava region can be divided into dances that existed and were adopted to the stage by choreographers and researchers, and authors dances, created on a material of the local folklore. It has been emphasized that despite many common elements of dance folklore of Poltava region, local varieties retain its vivid originality, have archaic signs and features arisen in the process of historical development of culture and life of local people.

Key words: choreographic culture of Poltava region, choreographers, researchers, folk dances, art education.

Стаття надійшла до редакції 10.02.2017 р.

Прийнято до друку 30.02.2017 р.

Рецензент – д. мист., проф. Сташевський А. Я.

УДК [37.015.31:7]:78

О. Ф. Сбітнєва

ХОРОВИЙ СПІВ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Важливе місце в естетичному вихованні молодших школярів займає хоровий спів,